VERONMAKSAJAIN KESKUSLIITTO RY

LAUSUNTO

27.5.2024

Valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

**LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI ARVONLISÄVEROLAIN MUUTTAMISESTA (HE 50/2024)**

Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön ns. pienyritysdirektiivi. Osa direktiivin sääntelystä on jäsenvaltioille pakollista, osa vapaaehtoista. Täytäntöönpano edellyttää arvonlisäverolain muuttamista osittain.

Esityksessä ehdotetaan, että verovelvollisuuden alarajaan liittyvä huojennus poistetaan pienyritysdirektiivin edellyttämällä tavalla ja että alarajan määrittelyä yhtenäistetään unionin oikeuden mukaisesti.

Esityksessä ei ehdoteta vähäisen toiminnan 15 000 euron rajaan muutosta, erillisiä raja-arvoja eri liiketoiminnan aloille taikka uutta asteittaista verohelpotusta pienyrityksille, jotka direktiivi mahdollistaisi. Liikevaihtoon perustuva euromääräinen enimmäisarvo voisi jatkossa direktiivin mukaan olla enintään 85 000 euroa.

Vähäisen toiminnan euromääräinen raja

Suomessa käytössä olevan arvonlisäveron alarajahuojennuksen tarkoituksena on ollut edistää pienyritysten kasvumahdollisuuksia ja lieventää alarajan ylittymisestä johtuvia hallinnollisia velvoitteita. Käytännössä pienyritysten tilitettävän veron määrä on alarajahuojennuksen johdosta kasvanut liukuvasti niin, että se on ollut täysimääräinen vasta liikevaihdon ollessa 30 000 euroa.

Alarajahuojennuksen poisto lisää liikevaihtovälillä 15 000 - 30 000 euroa olevien yritysten arvonlisäverorasitetta nykyisestä. Huojennuksen poisto koskee noin 80 000 yritystä, joista 40 prosenttia myy tuotteitaan ja palveluitaan pääasiassa kuluttajille. Näiden pienyritysten mahdollisuus siirtää kohoava verorasitus kuluttajahintoihin on rajallinen ja hallituksen esityksessäkin todetaan, ettei tämä todennäköisesti ole mahdollista. Alarajahuojennuksen poistaminen ei sen sijaan muodostane ongelmaa niille yrityksille, jotka myyvät tuotteitaan toisille yrityksille tai niille, joilla vähennettävä arvonlisävero ylittää myynnistä suoritettavan arvonlisäveron.

Veronmaksajain Keskusliitto pitää sinällään kannatettavana valmistelussa tehtyä ratkaisua, ettei alarajahuojennuksen tilalle esitetä uudenlaista asteittaista verohelpotusta. Kun myöskään verovelvollisuuden alarajaan ei ehdoteta muutosta, kiristäisi lakimuutos kuitenkin käytännössä pienten, kuluttajille myyvien yritysten verotusta ja vähentäisi huojennuksen piirissä nyt olevien yrittäjien tuloja, sillä näillä ei ole mahdollisuutta siirtää lisääntyvää arvonlisäverovelvoitetta suoraan hintoihin. Näin ei saa käydä, vaan alarajaa täytyy korottaa.

Alarajan korottaminen nykyisestä paitsi lieventäisi alarajahuojennuksen poistamisesta aiheutuvia kielteisiä vaikutuksia pienyrityksille, myös alentaisi yrityksille ja Verohallinnolle aiheutuvaa hallinnollista taakkaa, kun verovelvollisten lukumäärä laskisi nykyisestä. Esityksen mukaan korotus esimerkiksi 20 000 euroon vähentäisi verotuloja ainoastaan 10 miljoonaa euroa esityksessä valittuun vaihtoehtoon verrattuna eikä alarajan maltillinen korottaminen esityksenkään mukaan todennäköisesti vaikuttaisi merkittävästi yritysten käyttäytymiseen tai kilpailuolosuhteisiin verrattuna nykytilaan. Todettakoon myös, että laki oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä sisältää säännökset, joilla voidaan puuttua toimintojen keinotekoiseen pilkkomiseen eikä tämän väärinkäytöksen valvonta liene Verohallinnon käytössä olevan teknologian ja datan avulla kovin vaikeaa.

**Pienyritysten verotuksen kiristämisen ehkäisemiseksi verovelvollisuuden alarajaa tulee nostaa nykyisestä 15 000 eurosta välille 20 000 – 25 000 euroa**.

Vähäisen toiminnan harjoittajien poisto alv-rekisteristä ja ohjaustarve

Niiden yritysten, joiden liikevaihto on ollut enintään 15 000 euroa, on ollut nykyisin kannattavaa hakeutua vapaaehtoisesti verovelvolliseksi, koska nämä ovat usein saaneet koko tilitettävän arvonlisäveron takaisin. Alarajahuojennuksen poisto paitsi vähentää tällaisia vapaaehtoisia rekisteröintejä, voi myös aiheuttaa nykyisin vapaaehtoisesti rekisterissä olevien verovelvollisten poistumisen rekisteristä ja siirtymisen arvonlisäverottomaan toimintaan. Tulkintaepäselvyyksiä voi liittyä esimerkiksi omaan käyttöönottoa koskevien säännösten tulkintaan.

**Jotta rekisteristä poistuvien yritysten ilmoitus- ja verovelvoitteet tulevat oikein hoidetuksi, tulee Verohallinnon lain voimaantulovaiheessa antaa näille verovelvollisille räätälöityä ohjeistusta rekisteristä poistumiseen liittyvistä ilmoitus- ja maksuvelvoitteista sekä seikkaperäistä menettelyohjeistusta.**

Vähäisen toiminnan tarkastelujakso ja liikevaihdon laskeminen

Liikevaihto laskettaisiin esityksen mukaan jatkossa kalenterivuosittain. Vähäisen toiminnan verottomuutta arvioitaessa liikevaihto otettaisiin huomioon aiempaa pidemmältä jaksolta. Direktiivi edellyttää, että huomioon otetaan vähintään kuluvaa kalenterivuotta edeltävä tilikausi, mutta kansallisesti määräaikaa on mahdollista pidentää kahteen edeltävään kalenterivuoteen. Esityksessä Suomessa ehdotetaan huomioitavaksi vain kalenterivuotta edeltävän kalenterivuoden liikevaihto.

Liikevaihto laskettaisiin nykyisestä poiketen myyntien verottomien arvojen perusteella. Velvollisuus suorittaa veroa alkaisi esityksen mukaan lain voimaantultua vasta alarajan ylittymisajakohdasta lukien. Nykyinen velvollisuus rekisteröityä takautuvasti poistettaisiin eikä verovelvollista voitaisi merkitä takautuvasti rekisteriin tilikauden alusta lukien.

Takautuva arvonlisäverovelvollisuus on käytännössä voinut tarkoittaa taloudellisia haasteita ja jopa seuraamusmaksuja niille verovelvollisille, joiden liikevaihto on ennakoimattomasti ylittänyt verovelvollisuuden alarajan. Yritystoiminnan kate on voinut kutistua, kun arvonlisäveron on katsottu sisältyneen asiakkailta veloitettuihin hintoihin tilikauden alusta lukien. Muutosten

myötä verottomuuden soveltamisen ennakoitavuus lisääntyy ja menettely tulee yksinkertaisemmaksi.

Kalenterivuosikohtaiseen tarkasteluun siirtyminen aiheuttanee ainakin alkuun murretun tilikauden tilanteissa tulkintaepäselvyyksiä. Samoin epäselvyyksiä voi syntyä siitä, miten edeltävän kalenterivuoden liikevaihto otetaan huomioon, kun mietitään, onko arvonlisäverotuksen vähäisen toiminnan raja ylittynyt. Erityisesti siirtymäsäännöstä sovellettaessa voivat murretun tilikauden tilanteet olla vaikeaselkoisia.

**Veronmaksajain Keskusliitto pitää muutosehdotuksia kannatettavina, mutta huomauttaa, että erityisesti lain voimaantulovaiheessa voi syntyä epäselvyyksiä kalenterivuosikohtaisesti tarkastelusta murretun tilikauden tilanteissa.**

Vähäisen toiminnan rajan soveltaminen ulkomaisiin verovelvollisiin

Vähäisen toiminnan raja laajenisi sääntelyn myötä koskemaan myös toisessa jäsenvaltiossa kotipaikan omaavia ulkomaisia elinkeinonharjoittajia, jos vuosittainen liikevaihto unionissa olisi enintään 100 000 euroa. Elinkeinonharjoittaja, jonka kotipaikka on Yhteisön ulkopuolella, ei olisi oikeutettu soveltamaan vapautusta Suomessa. Pienyritysdirektiivi ei salli Suomen tehdä eroa raja-arvon soveltamisessa Suomeen sijoittautuneen ja sijoittautumattoman verovelvollisen välillä. Verottomuuden ei kuitenkaan tarvitse koske Yhteisön ulkopuolelle sijoittautunutta elinkeinonharjoittajaa ja vapautuksen soveltamisesta olisi ilmoitettava etukäteen sijoittautumisjäsenvaltiolle.

**Kyse on direktiivin edellyttämistä pakollisista säädösmuutoksista. Veronmaksajain Keskusliitolla ei ole huomautettavaa näiden säädösmuutosten osalta.**

Teemu Lehtinen
toimitusjohtaja
Veronmaksajain Keskusliitto

Kati Malinen
lakiasiainjohtaja
Veronmaksajain Keskusliitto